

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/602
KARAR NO : 2025/688
KARAR TR : 24/11/2025

ÖZET: Davacının, vazife malülü sayılması talebinin 5510 sayılı Kanun'un 47. maddesi kapsamında olmadığından bahisle reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, davacının 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun'a tabi Emekli Sandığı iştirakçisi olduğu gözetilerek, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Ç.
Vekili : Av. D. D. , Av. İ. Ş. E.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av. F. F. İ. , Av. M. P. , Av. S. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin vazife malülü sayılması talebinin 5510 sayılı Kanun'un 47. maddesi kapsamında olmadığından bahisle reddine ilişkin, Sosyal Güvenlik Kurumu ,Başkanlığı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığının 09/09/2019 tarih 32792077/62.744.220 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğundan bahisle, iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Edirne İdare Mahkemesi 20/12/2019 tarih ve E.2019/1751, K.2019/1593 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca iş mahkemeleri görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, 15/1-a maddesi uyarınca, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 'Vazife Malüllüğü' başlıklı 47'nci maddesinde "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife malüllüğü hükümleri uygulanır. 25 inci maddede belirtilen malüllük: sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malüllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malülü denir.

Vazife malûllükleri:

- a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan,
- b) Mevzuat ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,
- c) Yasak fiilleri yapmaktan,
- d) İntihara teşebbüsten,
- e) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlama veya zarar verme amacından,

doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında vazife malûllüğü hükümleri uygulanmaz.

Kamu idareleri vazife malûllüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili koltuk kuvvetlerine veya kendi mevzuatına göre yetkili mercilere derhal, Kuruma da en geç onbeş iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. Kuruma bildirim, aynı süre içerisinde sigortalılar veya hak sahiplerince de yapılabilir. Vazife malûllüğüne sebep olan olaydan kamu idarelerinin yetkili mercilerinin haberdar edilmemiş olması hali dışında; ilgililerin bildirimini, kamu idarelerinin bildirim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Kuruma bildirim süresi;

- a) Vazife malûllüğüne sebep olan olayın meydana geldiği tarihten,
- b) Hastalıklarının sebep ve mahiyetleri dolayısıyla haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanacaklar için, hastalıklarının tedavisinin imkânsız olduğuna dair düzenlenen kati raporun onay tarihinden,
- c) Esirlik ve gaiplik hallerinde ise, bu halterin sona erdiği tarihten.

başlar.

Süresi içerisinde bildirimde bulunulan vazife malûllüğü aylıktan, sigortalının ölüm ya da malûliyeti sebebiyle göreviyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren bağlanır. (Ek cümle: 4/7/2012-6353/82 md.; Değişik ikinci cümle: 12/7/2013-6495/9 7 md.) Ancak, harp malulleri ile 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara göre veya 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine göre vazife malulü olduğuna karar verilenlerden, sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya devam edenlere ise görevden ayrılmalarına ve başkaca bir müracaata gerek kalmaksızın sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır.

Vazife malûllüğü süresi içerisinde bildirilmeyen sigortalılara; kamu idareleri ya da sigortalılar veya hak sahiplerince sonradan yapılacak bildirim üzerine, vazife malûllüklerinin belgelenmesi ve müstahak olmaları şartıyla, bu Kanunun zamanaşımı hükümleri dikkate alınmak suretiyle vazife malûllüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir. Bu durumda sigortalı veya hak sahiplerine bağlanacak aylık ya da aylık farklarının, vazife malûllüğünün bildirildiği tarihe kadar olan toplam tutarı Kurumca ilgili kamu idaresine ödettilir...." hükmü yer almakta.

Aynı Kanunun 101. maddesinde; bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği, 108. maddesinde ise, bu Kanunun, sayma yoluyla belirtilen maddeleri dışındaki diğer hükümlerinin 2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe gireceği kuralına yer verilmiştir.

Görüleceği üzere, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce memur ve diğer kamu ? görevlileri ile bunların hak sahiplerine ilişkin olarak tesis edilen işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde, bunlar dışında kalan sigortalılar ve bunların hak sahipleri hakkında tesis edilen işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların ise adli yargı yerinde bulunan yetkili iş mahkemelerinde çözümleneceği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, davanın idari yargı yerinde görülebilmesi için, dava konusu edilen işlemin, 5510 sayılı Kanuna 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunların hak sahiplerine ilişkin olarak tesis edilmiş olması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının 23/1 1/2012 tarihinde görevli olarak gittiği Malkara Orman İşletme Şefliği sınırlarındaki rehabilitasyon bölmelerinde görev bitimi ndeki ikametine sevk ve idaresindeki resmi motosiklet ile seyir halinde iken üzerinde yoluna dönüş yapmakta olan bir başka araç ile çarpışması sonucu meydana gelen trafik kazası neticesinde muhtelif yerlerinden yaralandığı ancak 5510 sayılı Kanunun 47'nci maddesinin birinci fıkrasına göre vazife malullüğü hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığına karar verildiği, davacının vazife malulü sayılması talebiyle yaptığı başvurunun da reddedilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, kurumunda 5510 sayılı Kanunun hükümlerine göre çalışan davacının, hakkında vazife malulü hükümlerinin uygulanması talebine ilişkin uyuşmazlıkta 5510 sayılı Kanunun vazife malullüğüne ilişkin hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca iş mahkemeleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine,..."

3. Davacı vekili bu kez, vazife malullüğüne ilişkin müvekkiline yönelik Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün, Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığının 9/9/2019 tarihli, 62.744.220 sayılı , "Vazife Malullüğünün reddi " konulu olan idari işleminin iptal istemiyle birlikte, müvekkilinin vazife malullüğüne hak kazandığının tespiti ve kendisine vazife malullüğü aylığı bağlanması istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Keşan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 13/10/2021 tarih ve E.2020/37, K.2021/200 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek "davanın reddine" karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 58. Hukuk Dairesi 28/03/2024 tarih ve E.2023/1018, K.2024/752 sayılı kararı ile uyuşmazlığın çözümünün başta 5434 sayılı Kanun olmak üzere 01.10.2008 tarihinde önce 4/1-c bendi kapsamında sigortalı olanlara özgü yasal hükümlerinin uygulanmasını gerektirdiği anlaşılmakla; mahkemece 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre "yargı yolunun caiz olması" dava şartı bulunmadığından aynı Kanun'un 115'inci maddesine göre "davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine" karar verilmesi gerekirken, yazılı biçimde işin esasına girilerek davanın reddine karar verilmesi usul ve kanuna aykırı olduğundan; "...davacı vekilinin istinaf isteminin kabulü ile 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a.4. bendi uyarınca mahkeme kararının kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine..." karar vermiş, kararın temyizi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesi 10/12/2024 tarih E.2024/8900 K.2024/12639 sayılı kararıyla İlk Derece Mahkemelerinin görev yetkisi hakkında verdikleri kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararları, 6100 sayılı Kanun'un 353/1-a(3) hükmü uyarınca kesin olup aynı Kanun'un 362/1- (c) hükmü uyarınca temyiz edilemeyeceği gerekçesiyle, davacı vekilinin "temyiz dilekçesinin reddine" karar vermiştir.

5. Keşan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 04/03/2025 tarih E.2025/53 K.2025/69 sayılı kararı ile; uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine; Edirne İdare Mahkemesi ile Keşan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı oluştuğunun tespitine; verilen görevsizlik kararının yasal süresi içerisinde istinaf

yoluna başvurulmaksızın kesinleşmesi ve talep edilmesi halinde yargı yeri belirlenmesi için dosyanın, Edirne İdare Mahkemesinin 2019/1751 Esas ve 2019/1593 Karar sayılı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, karar vermiş, bu karar taraflarca yasal süresi içerisinde istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda; Uyuşmazlık, davacının talebinin çözüm yerinin adli yargı mı idari yargı mı olduğuna ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Davacı tarafça iptal isteminin Edirne İdare Mahkemesinin 2019/1751 esas, 2019/1593 karar nolu kararında Adli Yargının (İş Mahkemesinin) görevli olduğu sonucu ile görev yönünden reddine karar verildiği, kararın istinaf yolu açık olduğu, dosya kapsamından kararın kesinleşip kesinleşmediğinin tespit edilemediği anlaşılmıştır.

Davacı tarafça aynı talebe ilişkin mahkememizde dava ikame edildiği, mahkememizce verilen kararın da istinaf incelemesi neticesinde idari yargı yolunun görevli olduğundan kaldırılmasına karar verilmekle uygulanan ilkeler doğrultusunda ve tüm dosya kapsamına göre ;Vazife malullüğüne ilişkin davacının Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün, Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığının 9.9.2019 tarihli, 32792077/62.744.220 sayılı, "Vazife Malullüğü" konulu olan idari işleminin iptali ve davacı Mustafa Çam'a vazife malullüğü aylığı bağlanması gerektiğinin ve hak kazandığının tespitine ilişkin kurum işleminin iptali istemi konusunda idari yargı kolunun görevli olduğu, bu haliyle Edirne İdare Mahkemesi ile Keşan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı olduğu anlaşıldığından görevli mahkemenin belirlenmesi için idari dava dosyası ile birlikte dosyaların uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine dair aşağıdaki şekilde hüküm tesisi cihetine gidilmiştir.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yazılacak kararda açıklanacağı üzere;

1-Yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden REDDİNE,

2-Edirne İdare Mahkemesi ile Keşan 1. Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı olduğunun TESPİTİNE,

3-Verilen görevsizlik kararının yasal süresi içerisinde istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmesi ve talep edilmesi halinde YARGI YERİ BELİRLENMESİ için dosyanın, Edirne İdare Mahkemesinin 2019/1751 Esas ve 2019/1593 Karar sayılı dosyası ile birlikte UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ'NE GÖNDERİLMESİNE..."

6. Davacının, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Keşan 1. Asliye Hukuk Mahkemesince (İş Mahkemesi sıfatıyla), adli yargı dava dosyası, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiş, Mahkememizce dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneği UYAP sisteminden temin edilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. T.C Anayasası'nın "F. Uyuşmazlık Mahkemesi" başlıklı 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

8. 5434 sayılı Kanun'un "Malüllük" üst başlıklı 44. maddesi şöyledir:

"Her ne sebep ve suretle olursa olsun vücutlarında hasıl olan arızalar veya düşer

oldukları tedavisi imkansız hastalıklar yüzünden vazifelerini yapamıyacak duruma giren iştirakçilere (malul) denir ve haklarında bu kanunun malullüğe ait hükümleri uygulanır.

(Değişik: 28/6/2001-4699/25 md.) Şu kadar ki, bunlar yazı ile istedikleri takdirde haklarında bu Kanun hükümleri uygulanmaksızın mallullüklerinin mani olmadığı başka vazife veya sınıflara nakil suretiyle tayinleri yapılmak üzere istifa etmiş sayılırlar. Bunların, istifa etmiş sayıldıktan sonra dahi, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını istemek hakları mahfuzdur. Ancak, kurumlarında başka vazife ve sınıflara nakli mümkün olanlardan özel kanunlarına göre yükümlülük süresine tabi olanlar, bu yükümlülüklerini tamamlamadıkça veya maluliyetlerinin yeni vazifelerine de mani olduğuna dair 50 nci madde uyarınca yeniden rapor almadıkça bu haklarını kullanamazlar.

(Değişik üçüncü fıkra: 21/4/2005-5335/3 md.) İştirakçilerden; talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla vazifeleri ile ilgileri kesilmeksizin silah altına alındıkları dönemde malûl olup, bu malûllükleri asıl vazifelerini yapmaya mani olmayanlar ile Sandığa tâbi göreve atandıkları tarihten önce malûl sayılmayı gerektiren hastalık veya sakatlığı olduğu belirlenenler hakkında, bu hastalık veya sakatlıkları sebebiyle bu Kanunun malûllüğe ilişkin hükümleri uygulanmaz."

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "sigortalı sayılanlar" başlıklı 4. maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarının ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

...

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atanalar,

...

Birinci fıkranın (c) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler;

a) Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

b) Başbakan, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,

c) Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında iken, bu kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,

d) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Milli Savunma Bakanlığı hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar

...

hakkında da uygulanır."

10. 5510 sayılı Kanun'un "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

11. 5510 sayılı Kanun'un "5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci ve onuncu fıkraları şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler ile (İptal ibare: Anayasa Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarihli ve E.:2021/35, K.:2022/161 sayılı Kararı ile.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların, bahse konu okullarda geçen başarılı eğitim süreleri, istekleri halinde; borçlanma talep tarihinde ilgisine göre en az aylık alan polis veya komiser yardımcısının emekli keseneğine esas unsurları üzerinden, bu sürele ait sigortalı ve işveren hissesi priminin tamamı borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından ödenir. Ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazaf astsubay nasbedilenlerin sözü edilen okullarda geçen başarılı öğrenim süreleri de istekleri halinde; borçlanma talep tarihinde en az aylık alan astsubay çavuşun emekli keseneğine ait unsurlar üzerinden, bu fıkradaki esaslar dâhilinde borçlandırılarak tahsil edilmek suretiyle hizmetten sayılır."

B. Yargı Kararı

12. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin

içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Recep KILIÇ'ın katılımlarıyla yapılan 24/11/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, 15. maddede belirtilen yöntemin aksine, davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren adli yargı yerince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de; Mahkememizce dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin UYAP sisteminden temin edildiği, bu nedenle idari yargı dosyasının istenilmediği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Şerife Özdoğan IŞIK'nın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, idari yargıda davacının vazife malülü sayılması talebinin 5510 sayılı Kanun'un 47. maddesi kapsamında olmadığından bahisle reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığı'nın 09/09/2019 tarih 32792077/62.744.220 sayılı işleminin iptali istemiyle; adli yargıda ise, iptali istemiyle birlikte, davacının vazife malüllüğüne hak kazandığının tespiti ve davacıya vazife malüllüğü aylığı bağlanması istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyalarının incelenmesinden; Davacının 20/04/1962 doğumlu olduğu, 02.07.1982 tarihinde 5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçi olduğu, 23/11/2012 tarihinde görevli olarak gittiği Malkara Orman İşletme Şefliği sınırlarındaki rehabilitasyon bölmelerinde görev bitimi Malkara ilçesindeki ikametene, sevk ve idaresindeki resmi motosiklet ile seyir halinde iken, üzerinde yoluna dönüş yapmakta olan bir başka araç ile çarpışması sonucu meydana gelen trafik kazası neticesinde muhtelif yerlerinden yaralandığı, davacının vazife malülü sayılması talebinin ve Kurum Sağlık Kurulunun 09/08/2019 tarih ve 4820 sayılı kararı ile reddedildiği, Kurumun 09/09/2019 tarihli vazife malüllüğü konulu yazısında; söz konusu sağlık kurulu raporu ilgi tutularak

davacı hakkında 5510 sayılı Kanun'un 47/1. maddesine göre vazife makullüğü hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığı belirtilerek davacının vazife malullüğü isteminin reddi üzerine bakılan davalara açıldığı anlaşılmıştır .

17. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanun'u ile 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

18. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

19. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15/12/2006 tarih ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanun'un birçok maddesi ile birlikte, bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17/04/2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun'la, 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve Geçici 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava, Anayasa Mahkemesinin 30/03/2011 tarih ve E.2008/56, K.2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

20. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

21. Buna göre, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride

emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlemlerin idari işlem niteliğini korumaya devam edeceği; davacının 5434 sayılı Kanun kapsamında 02.07.1982 tarihinde 5434 sayılı kanunu kapsamında iştirakçi olarak sigortalılığının başladığı, hakkında vazife malullüğü hükümlerinin uygulanmasına yönelik talebinin reddine ilişkin davalı işleminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler kapsamında bulunduğu gözetildiğinde davanın, görüm ve çözümünde idari yargı yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Edirne İdare Mahkemesinin 20/12/2019 tarih ve E.2019/1751, K.2019/1593 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Edirne İdare Mahkemesinin 20/12/2019 tarih ve E.2019/1751, K.2019/1593 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

24/11/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili
Kenan
YAŞAR

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Bayram
ŞEN

Üye
Döndü Deniz
BİLİR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Recep
KILIÇ

